د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب د اسلام د وروستي پيغمبر نوم دی. مسلمانان په دې گروهه دي چې محمد، صلى الله عليه وسلم ...

د الله ﷺ وروستي پيغمبر دی او تر هغه وروسته پيغمبري يا نبوت ختم شوی نو له همدې کبله د هغه د خاتم النبيين په نامه هم پېژندل کېږي. دې کايناتو دپيداکوونکی په انسانيت باندې دېولو نه لوی احسان دا دی چې ددوی دهدايت لپاره يې وخت په وخت دنياته انبياء عليهم السلام رالېږلي دي او بيا په تيره تيره دټولو نه اخر ته يې زمونږ خوږ نبی صلى الله عليه وسلم درحمت اللعالمين په حيث راوليږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات يې دا رنگ په حفاظت کې وساتل چې دهغې بېلگه د نړۍ په يوانسانی تاريخ کې هيچرته هم نهٔ شی موندل کيدی. درسول پاک ص دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسيدلی دی چې يو طرف ته خودهغې د دريښتنوالی داسې انتظام وشو چې تراوسه پورې د هغې په صداقت کې څوک چونړ قدر له هم نهٔ شی کولی اوبل طرف ته داوږدوالی يې داحال دی چې دحضور (ص) ويناگانې دژوند تيرولو لارې چارې کړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلی کلولی اولاتيريدا چې د خوراک څښاک ، د ويده کيدو ويښيدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلی دی

لنډه دا چې دهغوی (ص) پحقله يونيم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر يو اوداځکه چې دهغوی (ص) تعليمات ترقيامته پورې پاتې کيدونکی دی دلته زهٔ صرف دحضور (ص) داولنی ژوند مبارک په حقله څوټکی عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمانې تاريخی حالت ته لږه ډيره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو يادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغير مونږه دنبوت اهميت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعليم پيش کړی دی دهغې بنياد په توحيدرسالت اواخرت دی داهغه ړناده چې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنيا بې خبره او په تيارۀ کې پرته وه داصحيح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډير نازولی نبيان دنياته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحيدتعليم رسولی ؤ دګمراهی په تياروکښې بد بد راګير وو سپوږمی ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکانړی بوټی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نيولی وو دبې شميره خدايانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او يوحقيقی الله پاک ترې نه هيرۀ .

سياسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو يوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسيت ؤ او دروم عيسائيت ددې دوو نه علاوه يهوديانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتياوالی دعوی کوله په ايران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنياهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانيت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې ځلور کړې وې دعربو په يوه لويه حصه کې يعنې قری وادی ،خيبر اووزک کې ديهوديانو اکثريت ؤ مدينه کې هم ديهوديانو شمير زيات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپيريانو عبادت کولو .

ليکن ددې هرڅه باوجود ديوخدائي تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدايانو نه لوئی خدائې ګڼلو ولې دا عقيده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدايان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بيت الحرام وئيلی شو درې سوه شپيتۀ بتان ايښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روايی پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حیثیت سره هم هر رنگ بدی په دوی کې پیدا شوې وې ولې بیاهم دعربو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې میلمستیا پیاوړتوب، دسختۍ ژوند تیرول دژبې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټینګ پاتې کیدل وغیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

موږ ملسمانان پدې گروهه او ایمان لرو چې محمد صلی الله علیه وسلم د څښتن تعالی رالیږل شوي رسول او وروستي نبي او د رسولانو پای په ده شوي دی. محمد صلی الله علیه وسلم یوې کورنۍ، قبیلې، یا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوي، که هغه انسان دي که پیری دی. نبي علیه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربیع الاول په دولسمه نیټه، د فیل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زیږیز کال سره سمون خوري، په مکه مکرمه کې زیږیدلي.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پیداېښت او روزنه

د اسلامي سیرت د کتابونو له مخې محمد صلی الله علیه وسلم په بني هاشم کورنۍ کې یتیم وزیږید. پلار یې دده مبارك له پیداېښت څخه لږ مخکې وفات شوي ؤ. محمد نوم ورته عبدالمطلب چې نیکه یې کیده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نه پیژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنیان به یې د رضایي میندو په لاس ورکول ترڅو د ناروغیو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگه ددوي جسمونه او اعصاب قوي شي. او لدې ټولو څخه زیات پام به یې د کلیوالي سوچه عربي ژبې ته ؤ، ترڅو ددوي کوچنیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبیلي ښځې د کوچنیانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدي، خو هېچا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلی الله علیه وسلم په څېر یتیم کوچني ځان سره بوځي. ځکه له داسې یتیم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشوني ښکارېده چې پلار به یې نه ؤ ژوندې. ټولي ښځې د کاروان پر لور رواني وې او خوشالي یې کولي ځکه چې هرې یوې د روزلو لپاره کوچني موندلي ؤ خو حلیمه سعدیه یو له هغو نا امېده ښځو څخه وه چې محمد صلی الله علیه وسلم یې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکي یتیم ؤ. نو په پای حلیمې او د هغې خاوند دا وپتېیله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وایي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلی الله علیه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې یون پیل کړ نو د حلیمې بي بي ډنگره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتي ول. بي بي حلیمه دې ته اریانه وه چې یوخوا خپل ماشومان نه شي مړولای، او له بلې خوا دا یتیم سره به څه کوي، خو د ښښتن تعالی کارونه وه، د بي بي حلیمې شېدې دومره زیاتي شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلی الله علیه وسلم به وخښلې نو بیا به هم پاتي وې. د چېلیو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنگروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هرېخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حلیمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه یواځې د همدې یتیم کوچني له برکه پر دوي راوربېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به یې هېڅکله هم دریغ نه کاوه. نبي علیه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سیني څېرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حلیمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه یې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي یې وغوښتل ترڅو له ځان سره یې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل یتیم زوې محمد صلی الله علیه وسلم او خدمتگارې سره مکې معظمې څخه د مدینې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلی الله علیه وسلم د خادمې سره د هغه د نیکه ځنگ ته وروستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نیکه به وربانې ډېر خیال کاوه، ان تردې چې د قرېشو په غونډو کې به یې خپل څنګ ته کېناوله ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلی الله علیه وسلم ۸ کلن شو نو نیکه یې هم په مکه معظمه کې په حق ورسید. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسي یې ابو طالب چې د پلار سکنې ورور یې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنه وکړه، وراره له خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلی الله علیه وسلم د خپلې ځوانۍ په لومړنیو کلونو له خپلو رضاعي وروڼو سره په بني سعد کې پسونه څرول، او په مکه کې خپلې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته یې مخه کړه. نبي صلی الله علیه وسلم له نبوت څخه مخکې په رښتوني او امانت کار (صادق الامین) نومول شوي ؤ، ان دښمنانو به یې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي علیه السلام صحابه

ابو بکر صدیق رضي الله عنه -حضرت عمر فاروق رضي الله عنه -عثمان رضي الله عنه -علي بن أبي طالب - خالد بن الولید رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنه - عمار بن یاسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن کعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبیر بن العوام - طلحة بن عبیدالله - سعید بن زید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمې پېښې په څو لیکو کې

شپېړم زیږیزه پېړی

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زیږېدنه.
- 571م. د نبي علیه السلام زیږېدنه د قیل په کال کله چې د یمن واکمن حبشي-ابرهه غوښتل په مکه مکرمه برید وکړي، خو پدې برید کې یې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي علیه السلام مدینې منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې یې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي علیه السلام د تره عبدالمطلب مړینه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګریز کاروان کې یون پیل کول، کله چې یهودي راهب بحیرا په بصره کې د هغه ونې لاندې ولیده چې ښاخونه یې په نبي علیه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ینضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلی الله علیه وسلم له سیده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګری کې مرسته کوي، او د هغې سوداګریزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي علیه السلام له خدیجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زېږيز پېړی
- 605 م. نبي عليه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو په استازيتون د کعبې شريفې په ديوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غار کې وحې (قران) راغله، او د څښتن تعالی له لورې رسول غوره شو.
- 613 م. رسول عليه السلام د ساره غره په څنگ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول عليه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخوا، او د ځينو کډه کېدنه حبشې ته په لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړيکو پرېکول او د رسول صلی الله عليه وسلم او د بني هاشم راگېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بنديزونو پورته کول. د ابو طالب او خديجې (د رسول الله صلی الله عليه وسلم مانديته) رضي الله عنمها مړينه. او دا کال د خپگان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلی الله عليه وسلم سفر طايف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړي تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تړون. او د رسول الله صلی الله عليه وسلم هجرت يثرت (مديني) په لوري.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بني قېنقاع يهود له مديني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمكة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مکې برې .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بكر غوره كول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلى الله عليه وسلم ټبر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصی بن کلاب بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضرـ بـن کنانه بن خزيمه بن مدرکه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه ځرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دځلويښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـړې ليکونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يشحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم زيږيدنه

ديوه وتلي مصري هيئت پوهاند محمود پاشا فلکي د رياضي له څيړني سره سم رسول الله صلى الله عليه وسلم دربيع الاول په نهمه نيټه ددوشنبې په ورځ چې د571 م کال داپريل دمياشتې له شلمې نيټې سره سمون خوري زيږيدلى . پلار يې تر پيدايښت له مخې وفات شوى وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم کيښود. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بيا دابو لهب وينځې (ثوبيې) او وروسته حليمې سعديې تى ورکړ , دعربو دا دود ووچي خپل ماشومان به يې له ښاره دباندې ښځو ته دشيدو ورکولو لپاره ورسپارل ,او په دې کې دا ګټه وه چې يوخو به ماشومانو دعربې ژبې سوچه لهجه زده کوله او بل داچې دعربو ځانګړتياوي به پکې راتلې په همدې موخه به دکليو ښځې په کال کې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به يې وړل . درسول الله صلى الله عليه وسلم له پيدايښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن کورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوى کې يوه هم حليمه وه , حليمې بل ماشوم پيدا نکړاى شو ,درسول الله صلى الله عليه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوى ورته وسپاري حليمې سره له دې چې دهغوى دبې وزلۍ او دماشوم ديتيمتوب له کبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبريښيدله او ماشوم يې له ځان سره واخيست . رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته دبني سعد (هوازن) په کورنۍ کې دوه کاله پاتې شو,خو کله چې حليمې سعديې هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وويل چې محمد صلى الله عليه وسلم بيا له ځانه سره بوځه ,حليمې سعديې ومنله او په يوه روايت رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته تر شپږو کلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکه څیره

درسول الله صلی الله علیه وسلم قد منځنی , غړي برابر , رنګ سـور او سـپین , تنـدی پلـن , وروځي سره نښتي , پزه يي دنګه او لوړوالي ته مایله وه ,مخ يې ډېر غوښن نه وو ,خوله يي څه ناڅه غټه ,او غاښونه يي سره بیل بیل وو,غاړه یـې دنګـه اوسریـې غټـوالي تـه مایـل وو ,سینه يې پراخه ,دسر ویښتان يې نه ډېرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مبارکه ږيره یـې ګڼـه وه ,سترګې يې تورې , بانه يې لوی او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوږو هډونه یـې لـوی وو, په سينه مبارکه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرۍ ليکه وه , په اوږو اوليځو يي ويښتان وو , دلاسونو ورغوی يې غوښن او پلن وو ,څنګلي يې اوږدې او پونـدې یـې نـازکې وې , ديښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلای شـوې . درسـول الله صلی الله علیه وسلم دوُلیو په منځ کې دکوترې دهګۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسـول الله صلی الله علیه وسلم به ډیر ګړندی ګرځیده ,خبرې به يې په دمه دمه کولې , کـه بـه یـې دکومې خبرې مطلب تاکیدکول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تکرارولـه ,غـږ یـې لـوړ وو , دخبرو په مهال به يې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به ډیر لږخنـدل ,او چې خندا به ورغله نو موسکی به شو .

درسول الله صلی الله علیه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانګړتیا نـه وه ,عـام کـالي یـې لـه څـادر ,کمـیس او لنـګ څخـه عبارت وو ,یو روایت راغلی چې یو پرتوګ يې اخیستی وو او دا شوني ده چې اغوستی بـه يې وي . ډیرى مهال به يې توره پګړۍ په سر کوله ,پګړۍ به په خولۍ برسیره تړلـه ,خـولۍ به يې ساده اوټیټه وه ,شمله به يې کله (په ښي اوږه-څکه خو هـم کـیڼ لـورې تـه دشـملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او کله هم دوليو په منځ کې پرته وه ,او کله به يې تر غاړه تاووله . یمني څادر یې ډېر خـوښ وو ,چـې هغه بـه کرښـې درلـودې , شـامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) يې هم استعمال کړې ده ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله کله قیمتي او ښکلې جامې هم اغوستې ,په رنګونو کې يې (سپین) رنګ خوښ وو سور رنګ يې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله علیه وسلم به ښه بوی ډیر خوښیده , د(سکته)په نوم عطر به يې ډیر استعمالول ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دموزو پښو کولوډیرخوی نه درلود, خو کومې دځرمنې موزې چې نجاشي ورته رالیږلې وې هغه يې استعمال کړې وې ,معمولا به يې څپلیو ته ورته پڼې (موچنې) په پښو کولې . نبوي بستر یوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه ,او کټ يې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپینو زرو په ګوتې کې یو مهر کندل شوی وو چې دډاپې لګولو په مهال به يې دښي لاس په ګوته کوله ,رسول اکرم صلی الله علیه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , داُحد په وتلې جګړه کې يې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتیاوې

داځانګړتیاوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دنورو انبياوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتياوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي الهي, انباء , دحضرت جبرايل عليه السلام راتلل, او داحکاموتنسيخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته يواځې ريښتيني خوب ,کشف او الهام پاتې دي . عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلى شي يواځې څلور ښځې په نکاح کولاى شي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم تر څلورو زياتې ميرمنې هم په نکاح اخيستي شوې . عام مسلمانان کولاى شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتيا يو قيد وو . رسول اله صلى الله عليه وسلم ته دا اختيار ورکړل شوى وو چې په موجوده نهو بيبيانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړي او نورې سره له دې چې دپيغمبر صلى الله عليه وسلم دنکاح شرف يې درلودخو له ځان څخه يې لرې کړې اوپدې غوراوي کې يې رد او بدل هم کولاى شو . درسول الله صلى الله عليه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بيبياني هيڅوا هم نشواى په نکاح کولاى . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دى خو په رسول الله صلى الله عليه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم دفرض لمانځه په څير واجب الادا وو . رسول الله صلى الله عليه وسلم به دمازديګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازديګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیول نه دي روا, خو رسول الله صلی الله علیه وسلم بـه څـو ورځـېـېـه پرلـه پسـېتوګه پرتـه لـه ماتولو روژه نیوله . درسول الله صلی الله علیه وسلم اودتـول اهـل بیـت لپـاره دزکـوة دمـال خوړل ناروادي .

نبوي ځانګړتیاوي

لـه حـدیثو څخـه څرګنـدیږي چـې درسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم نـبـوي ځانګړتیاوېـه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم وړاندېدنبیانو مادي ځواك لږ وو, او که به دحضرت موسی او حضرت داود او حضرت سلیمان علیهم السلام په څیر نبیانو مادي ځواك درلـودهم مګـر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنګ دومـره رعب هم وو چې ډېر زورور خلك پرته له جګړې کولو څخه دتسلیمې کړی ته راغلل .

دسجدې عام ځای

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم دمخه نبیانو قرباني او عبادت له ځانګړیو ځایونو پرته بـل چیرې نه وو روا, خو درسول الله صلی الله علیه وسلم دین په ځـانګړو ځـایونو پـوري نـدی تړلی ,هر ځای سجده, دعا او قرباني کیږي .

دپیروانو ډیربښت

ډیری انبیا علیهم السلام داسې تیر شوي چې دامتونو شمیره یې دګوتو تر شمیر نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلی الله علیه وسـلم پـه ژونـد کـې دومـره ډېـر وو چـې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره کسان درسول الله شاو خـوا راټـول وو اودلبیـك اللهـم لبیك نارې یې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانيو نبيانو به يواځې يوه قوم يا يوه هيواد يا ديوه مهال لپاره مبعوث کيدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پيريانو هم واوښته او پيريانوته يې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الكلم

پخواني کتابونه او صحيفي يو هم جامعيت نه لري ,په ځينو کې يواځې دقومونو تاريخ دی ځيني يې بيا دعقيدې برخې بيانوي او ځيني نور يې هم داسې درواخله خو قرآنکريم هغه يواځينی جامع کلام دی چې د دين او دنيا ټول ګوټونه يې روښانه کړي ,عقايد, اخلاقيات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ايستلي که څه هم دقرآنکريم ډيره برخه مبارکوحديثو واضحه کړې خو بيا يې هم باريکۍ پاتې دي .

د دين پوره والی

الهي دين چې له آدم عليه السلام څخه رانيولی بيا تر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم پورې يودين وو او دانبياوو له خوادهمدې يوه دين اصولو ته بلنه کيدله همدا دين دحضرت محمد صلی الله عليه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسيدل

درسول الله صلی الله عليه وسلم په سپيڅلي ذات ټول پيغمبرانه نعمتونه پای ته ورسيدل او, دنبوت لړۍ هم پای ته ورسيدله ,اوپدې ډول نو نړيوال دبل پيغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبياوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکريم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپيوټر) هم نن ناړې وهي چې قرآنکريم يوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص يو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمايوسۍ په حالت کې حضرت آدم عليه السلام ,حضرت نوح عليه السلام ,حضرت ابراهيم عليه السلام , حضرت موسى عليه السلام ,او حضرت عيسى-عليه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترينه وکړي , هر يوبه خپل خپل عذر ورته ووايي او په نفسي-نفسي-نارو به سر وي خو چې ددواړو کونو سردار محبوب رب العالمين حضرت محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلى الله عليه وسلم به دلوی پالونکي په درباركې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لوري به ورته دشفاعت كولو اجازه وركړل شي او دې ته مقام محمود ويل کيږي دکوم چې له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره دقرآنكريم په سورة اسراء کې ژمنه شويده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

ميرمني

1. خديجه بنت خويلد
2. سوده بنت زمعه
3. عايشه بنت ابي بكر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زينب بنت خزيمه
6. ام سلمه هند بنت ابي اميه
7. زينب بنت جحش
8. جويريه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفيان
10. ميمونه بنت الحارث
11. صفيه بنت حيي بن اخطب
12. ماريه قبطيه
13. ريحانه بنت زيد قرظي

زامن

درسول الله صلى الله عليه وسلم داولادونو په شميره كي اختلاف دى خو په كوم روايت چي اتفاق راغلى په هغه كي درسول الله صلى الله عليه وسلم اولاد شپږ بنودل شوى, دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طيب په نامه هم درسول الله صلى الله عليه وسلم دوه نور زامن ياد كړي دي . يو روايت لا داهم دى چي دسول الله صلى الله عليه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چي له ابراهيم نه پرته درسول الله صلى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عليه وسلم نور ټـول اولادونـه لـه ام المـؤمنين حضـرت خـديجې رضى الله عنهـا څخـه زيږيدلي وو .

1. قاسم حضرت زينب رضي الله عنها
2. حضرت رقيه رضى الله عنها
3. حضرت ام كلثوم رضى الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضى الله عنها
5. ابراهيم

ابراهيم

د رسول الله صلى الله عليه وسـلم وروسـتی زوی ابـراهيم دی ,دهجـرت پـه اتـم كـال د ذی الحجې په مياشت كې زيږيدلی ,حضرت ماريه قبطيه رضى الله عنها به په عاليه نومې ځـای كې اوسيدله ابراهيم هم هلته زيږيدلی خلكو به وروسته هغه ځای د (ابراهيم مشربه) بلله . په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې دابراهيم زيری ابو رافع وكړ,په زيري كې رسـول الله صلى الله عليه وسلم ورته يو مريي وركړ .رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم پـه اوومـه ورځ دابراهيم عقيقه وكړه ,دده دويښتانو په كچ سپين زر يې خيرات كـړل ,او نـوم يـې وربانـدې ابراهيم كيښود . دابراهيم لومړی دايه دحضرت ابو رافع ميرمن بي بي سـلمى وه , بيـا رسـول الله صلى الله عليه وسلم نوموړی ام سيف ته وسپاره چې دمدينې په شاو خوا كې اوسـيدله , رسول الله صلى الله عليه وسلم به دام سيف كورته دابراهيم دليدو لپاره ورتلو ,هغه به يې پـه غيږ كې نيولو مينه به يې ورسره كوله او ښكلولوبه يې . ابراهيم دام سيف په كور كې وفـات شو ,دوفات په مهال د دوو مياشتو او لسو ورځو وو ,دزنكدن په مهال يـې رسـول الله صـلى الله عليه وسلم څنگ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ يې رسول الله صلى الله عليه وسلم اداكـړ , حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او حضرت اسامه بن زيد رضى الله عنه قبر ته ښكته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیری کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړی نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضى الله عنه ته په نكاح شوه ,او ورسره يوځاى يې حبشې ته هجرت وكړ , بيا مكې ته راغلل او مدينې ته مهاجر شول ,حضرت رقيه رضى الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغې لـه املـه حضرت عثمان رضى الله عنه دبدر په غزا كې او دبدر دغزا له كبله رسول الله صلى الله عليه وسلم ددې بي بي پـه جنازه كې ګډون ونه كړاى شواى . دحضرت رقيې رضى الله عنها پـه حبشـه كې يـو ماشـوم زيږيدلى وو چې عبدالله نوميده او په شپږ كلنـۍ كې وفـات شـو . اللهـم اجعلـه لنـا شـافعا ومشفعا .

ام كلثوم رضى الله عنها

حضرت ام كلثوم رضى الله عنها دحضرت رقيې رضى الله عنها تر وفـات وروسـته دهجـرت په دؤيم كال حضرت عثمان رضى الله عنه ته په نكاح شوه ,شپږ كاله وروسـته دهجـرت پـه نهم كال دشعبان په مياشت كې وفات شوه ,دجنازې لمونځ يې دپالونكې ښښتن محبـوب حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم ادا كړ ,حضرت علي رضى الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضى الله عنه او اسامه رضى الله عنه قبر ته ښكته كړه . انا لله وانا اليه راجعون .

دجنتې ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضى الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضى الله عنها تربعثت وړاندې زيږيـدلې او دهجـرت پـه دوهـم كـال حضرت علي رضى الله عنه ته وراوده شوه ,دحضرت فاطمې رضى الله عنها لپـاره حضرت علي رضى الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه كړه او هغه پيسې يې درسـول الله صلى الله عليه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت بـلال رضى الله عنـه ته امر وكړ تر خوشبويي راوړي بيا نكاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت فاطمې رضى الله عنها ته يو كټ ,يوه بستره ,يوڅادر ,دوه ميچنې او يـو مشك وركړل . تر واده وروسته حضرت علي رضى الله عنه او حضرت فاطمة الزهـرا رضى الله عنها له نبوي حرم څخه دباندې په يوه ګوښه كوركې اوسيدل . دحضرت فـاطمې رضى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام كلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوكتوب كي وفات شو . دجنتي ښځو نومورېي سرداره دنهه ويشتو كلونو په عمر دهجرت په يوولسم كال دروژې په مياشـت كـې درسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضى الله عنها دوفات خـبر رسـول الله صـلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي وركړى وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـي)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاګاني

1. دبدر وتلي غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلي غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پای

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړی وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ له هغوی څخه لاندې يوڅو غزاګاني را اخلو :

دبدر وتلي غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرۍ کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه پکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلى الله عليه وسلم په ملتيا دزرو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لورې شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لورې ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه, په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ويده شول ,خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ټوله شپه له الله تعالى سره په راز او نياز کې رڼه تيره کړه , دقريشو لښکر ته ارام ورپه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډير ښکاريده ,جګړه پيل شوه ډير ژر دقريشو مشران ووژل شول ,او لښکرې يې زړه ماتي او تيښته پرې ګډه شوه , دقريشو له لورې اويا تنه چې ډيرى يې مشران وو ووژل شول او همدومره بنديان شول ,له مسلمانانو څخه څوار لس تنه شهيدان شول چې شپږ تنه يکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړۍ جګړه دمسلمانانو په بري سره پاى ته ورسيدله .

د بني قينُعاع غزا

څنګه چې دمدينې منورې ډيرى اوسيدونکي يهودان ووپه دوى کې بني قينقاع ,بني نضير او بني قريضه غټې کورنۍ وې , د بني قينقاع دکورنۍ خلکو زرګري کوله ,او په نورو يهودانو کې دوى زړه ور او جنګيالي وو ,له دې کبله لومړى دوى دجګړې داعلان جرأت وکړ, او دپيغمبر صلى الله عليه وسلم له لورې ورسره شوى تړون يې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نوموړې کورنۍ خپله کينه ښکاره کړه ,او ګړبړ يې جوړ کړ ,ورسره داپيښه هم وشوه چې يوه مسلمانه ميرمنه ديهودو هټۍ ته ورغله , هغوى د دې ميرمنې بې پتي وکړه ,يو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه يهودي يې وواژه , او يهودو بيا هغه مسلمان شهيد کړ . کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم خبر شو نو ورغى او يهودانو ته يې وفرمايل :

اى له خدايه وويريږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. يهودانو په ځواب کې ورته وويل : مونږ قريش نه يو ,که له مونږ سره مو شخړه پيښه شوه نو مونږ به تاسو ته وښيو چې جنګ څه ته وايي ؟ کله چې ديهودو له لورې تړون مات شو , رسول الله صلى الله عليه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوى سره جنګ وکړي . يهودان يې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پریکړه رسول الله صلی الله علیه وسلم وکړي مونږ یې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل چې دوی دي جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دایهود چې اووه سوه تنه وو او دریو سوو تنو پکې زغرې اغوستي وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په میاشت کې دشام اړوندې سیمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قریشو ماتې وخوړله او ډیری مشران یې دجنګ په ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پیل کړې ,هغه تجارتي کاروان چې دابو سفیان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټه یې دجنګ په تیاري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شوی وو,خولا هم په مکه کې اوسیده ، دیو لیك له لارې رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نه خبر کړ ,رسول الله صلی اله علیه وسلم هم دحال احوال معلوملو لپاره څوك واستول ,هغوی خبر راوړچې قریش احد ته نژدې رارسیدلي دي . احد دمدینې شمال لورې ته یو نیم میل لرې پروت د یو غره نوم دی . له ډیری صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم دهجرت په دریم کال دشوال په میاشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له یوزر تنه نبوي لښکرسره له مدینې نه دباندې ووت ,خو دمنافقینو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دریو سوو ملګرو سره بیرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلی الله علیه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوی یواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلی الله علیه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شایې غره ته شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , میمنه ,میسره ,اوخلفیه) یې تیار کړل او قومندانان یې معلوم کړل . رسول الله صلی الله علیه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبیر رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کنډو دساتلو لپاره وګمارل چیرې چې دشا له لورې دقریشو دبرید ویره وه ,او ورته ویې فرمایل : که په مونږ هرڅه کیدل خو چې تاسې هغه ځای پرې نږدئ, جنګ په پیل کې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقریشو بیرغ وړونکي په یو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاري جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تيښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنيمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال وليد ,نو پوه شول چې مسلمانان بريالي شوي او دغنيمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبير رضی الله عنه ورته دنه تللو ډير وويل ,خوهغوی لاړل يواځې حضرت عبدالله بن زبيررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن وليد (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لوري راجنګيده) هغه کنډو خالي وليد نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهيدان کړل ,او دجنګ ډګرته يې ځان راورساوه ,قريش يې بيرته سره راټول او نوی جنګ پيل شو , مسلمانانو چې دغنيمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي يې نه پيژندل ,په همدې وارخطايۍ کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهيدان شول . جنګ دومره تيز شو چې آن درسول الله صلی الله عليه وسلم په ښکلي رخسار هم دوينو لاري جوړې شوې ,او داغږ پورته شو چې محمد صلی الله عليه وسلم شهيد شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو يې درسول الله صلی الله عليه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنګ کې اويا تنه مسلمانان شهيدان شول ,چې ډير يې انصار وو ,درسول الله صلی الله عليه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهيدانو دکاروان ملګری وو , چې هندې (دابو سفيان ميرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څيرې او ځيګر يې را وايست او خوله يې پرې ولګوله . (علماوو ليکلي چې کله هندې ايمان راوړ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ماته مه رامخامخ کيږه ,هغه ووچې هندې به چيري رسول الله صلی الله عليه وسلم وليدنو لاره به يې ورڅخه چپوله) دجنګ په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړې , پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو ميلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنګ وو چې دمسلمانانو دبې وزلې توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمير رضی الله عنه شهيد وجود نيم په کفن او نيم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډير تاوان ورسيده ,خو ماتې يې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنګ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي۔ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدينه ونيوله او نه يې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,ځكه په هماغې ورځ داسلامي لښکر اویاتنه صحابهٔ کرام رضی الله عنهم ددښمن دخارني لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم کال دصفر په میاشت کې ,دکلاب دکورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغی او عرض یې وکړچې : له ما سره یوڅو تنه ولیږه ترڅو زما قبیلې ته داسلام بلنه ورکړي . رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل : زه دنجد له لوري په ویره کې یم ,ابو براء وویل :دهغه ځای دخلکو ضامن زه یم . درسول الله صلی الله علیه وسلم ویره ځکه وه چې عامر بن طفیل دنجد دسیمي مشر رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ویلي ووچې : زما او ستا تر منځ دري خبري دي ,لومړی داچې : دکلیو او باندېو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه یم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خلیفه کړه ,که دانه منل کیږي نودریمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت برید به دربانديې وکړي . کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له ابو براء سره اویا تنه صحابهٔ کرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومې ځای ته ورسیدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس یې درسول الله صلی الله علیه وسلم لیك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهید کړاو له شاو خوا کورنیو نه یې یولښکر تیار کړ ,عامر له همدې لښکر سره دبئر معونه په لوري راروان شو ,صحابهٔ کرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هیله وو خو داچې ځنډ یې وکړ نو وریسې روان شول ,په لاره دعامر له لښکر سره مخامخ شول ,دعامر لښکر دوی ټول ونیول او هلته یې شهیدان کړل ,خو یو تن عمرو امیه تري ژوندی پاتې شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وویل چې زما مور دیوه مریي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلی الله علیه وسلم چې له نوموړي پیښې خبرشو نو ډیر وغمیده ,او یوه میاشت یې دسهار په لمانځه کې دي تیری کوونکو ته ښیراوي کولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجيع پيښه :

د بير معونه له پيښې سره نژدې درجيع پيښه هم يوه زړه دردوونكې پيښه ده . دعضل او قاره دكورنيو څو تنه راغلل او رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې عرض وكړ چې لـه مـونږ سره يوڅو تنه دتبليغ لپاره وليږه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرى لس تنه صحابهٔ كرام واستول ,كله چې دا مبلغين رجيع نومې ځاى ته ورسـيدل نـو دې كسانو ورسره تېگي وكړه ,اودبنو لحيان كورنى يـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغـين شـهيدان كړي ,هغه وو چې دبنو لحيانو دوه سوه كسان ورپسې راووتل خو دا مبلغـين ورڅخـه يـوې غونډۍ ته وختل ,كفارو ورته وويل راښكته شئ مونږ تاسې ته پناه دركوو ,حضرت عاصـم رضى الله عنه ورته وفرمايل :مونږ له كفـارو څخه پنـاه نـه غـواړو جگـړه ونښـته او دامبـارك مبلغين شهيدان شـول ,يـواځې دوه تنـه حضرت خُبيـب او حضرت زيـد رضى الله عـنهما دكفارو په خبره تيروتل ,او له غونډۍ څخه راښكته شول ,دښمنانو دهغوى متې وروتړلې او مكې ته يې بوتلل . څنگه چې حضرت خُبيب رضى الله عنه داحد پـه جنـگ كـې حـارث نومې كافر وژلى وو ، نو نوموړى هم دحارث زامنو واخيست ,څو يې دخپل پلار په كسات كې ووژني ,كله چې دې كسانو حضرت خُبيب رضى الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبيب رضى الله عنه ورته وفرمايل : اجازه راكړئ چـې دوه ركعته لمونځ وكړم , وژونكو ورته اجازه وركـړه ,حضرت خُبيـب رضى الله عنـه دوه ركعتـه لمونځ اداكړ اوورته وويل : زما زړه غوښتل چې ډير لمونځ وكړم خو ستاسې به داخيال شي چې له مرگه ويريـږي (ځكـه نـو پـه همـدې دوو ركعتـونـو بسـنه كـوم) . لـه همـدې مهـال راپديخوا چې څوك وژل كيږي نو تر وژل كيدو مخه دوه ركعتـه لمـونځ اداكـول وربانـدې سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبيـب رضى الله عنـه دايـاد پـه امـت محمـدي كـې ديـوه ښندونكي دښندويني د علامې په توگه تر قيامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبيب رضى الله عنه داشعر ووايه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالي حِينَ اُقتَلُ مُسلِمًا .... علی اَي شِقٍ کانَ لِلّهِ مَصرَعِ . وذالك في ذاتِ الاِلَه وَاِن یَشَأ .... یُبارِك علی اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي خښتن په لاره کې وژل کيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې په کوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوخو اندامونواو بندونو به برکت وکړي .

حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست, دهغه دوژلو پر مهال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه نندارہ کوله . کله چې وژونکي توره راواخيسته ,,ابو سفيان وويل :ريښتيا ووايه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله عليه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نيکمرغي نه وه گڼلي ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زما دي په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پدې خبره هم سر ورکولو ته تيار يم چې دمحمد صلی الله عليه وسلم په پښه کې اغزی ولاړ شي , په همدې مهال کې دصفوان مريي (نسطاس) دهغه سر وواهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې وينې بيه دمدينې په هستوگنو راتله نو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوو تنو دوينې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهم پوړته خيژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلی الله عليه وسلم)دهمدې خونې سيوري ته ولاړدی ,له هغه بامه ډېره ورباندې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله عليه وسلم ته دا دسيسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير له قريشو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه کې هم گډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو پيغام هم رالستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله عليه وسلم ته دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کې يې ورته وويل : تر ځو تاسې له ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو په شا شول ,سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يې بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکړ چې يهود توري په لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيروددې شرارتونو لامل داوو چې يو خو ددوي کلاوي ډيري کلکې وې او له جنګ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ټټر وهلی وو چې دچا خبره مه منئ که جګړه ونښته نو بني قريضه به هم ستاسې ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته درودانګم .خو کله چې اسلامي لښکر درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر د دوی کلاګانې محاصره کړې نو نه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,په پای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مديني څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنوموړې کورنۍ ډير کسان خيبر ته ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,کنانه بن الربيع ,او حيي بن اخطب غونډي يهودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يې دومره درناوی وشو ,چې دخيبريهودانو هم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال درېيع الاول په مياشت کې بنو نضير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغرې ,پنځوس خولنه ,او درې سوه څلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله على ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مديني نه ووتل ,نو داسلام پر خلاف يې په يو لوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يې وويل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو كتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوګندي سره راټول كړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد كولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابهٔ كرامو سره يې مشوره وكړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په كندلو پريكړه وشوه ,دمديني ښار دريو لورو ته كلاګاني او وني درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په كندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ كلو متره اوږد او پنځه شرعي ګزونه كډې وو. دهجرت په پنځم كال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نيټه دخندق كار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس ګزه ځمكه دكندلو لپاره معلومه كړه ,او پخپله هم په كار لګيا وو ,صحابه و به دكار په ترڅ كې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه كسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد كولو بيعت كړې . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب كې دادعابدرګه كوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ببنه وكړه انصارو اومهاجرو ته . كه څه هم دوي به دلوږې له كبله په نسونو پورې كاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق كار په شلو ورځو كي د دريو زرو تنو په مباركو لاسونو پاي ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي كلاګانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاكوع رضى الله عنه تر مشرى لاندې سنګرې شول ,نور لښكر د(سلع) نومي غونډۍ په لمن كې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښكر كې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښكر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل كې ودريدل . كله چې دابو سفيان په مشرى دكفاروو سله وال لښكر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دكفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجګړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره ټپرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضى الله عنهما په خورا مېړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيڅا هم له ځپل سنګر څخه سر نه شواى راپورته کولاى , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د ځلرويشت زره پوځ توښه اوخرڅ مخ په تماميدو وو . دپالونکي ښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مرانډې يې غوځ ,او دخوراك ښناك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتې او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتې محاصرې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستاينې وړدى . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړى مسلمان شوى وو خو يهود او قريش ورباندې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوى څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغى او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوى وايي که تاسو له مونږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باورې لاهم ډېره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دى ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډېرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو یو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسیده . انالله وانا الیه راجعون .

دبنو قریظه پای

له یهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قینقاع هغه دبدر او بنو نضیر داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه یهودي کورنۍ له مدینې څخه جلا وطنې شوې .بنو قریظه دخندق غزا په پیل کې دمسلمانانو لورې ونیو ,دجنګ په جریان کې یوه یهودي څان هغه کلاوو ته ورساوه چیرې چې مسلماني میرمنې او ماشومان اوسیدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې دیوې پیښې له کبله یې ونه شوای کولای هغه یهودي ووژني ,حضرت صفیې رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بې بې هغه یهودی وواژه ,توره یې ترې په غنیمت کې واخیستله اوسر یې دکلا شاته وغور څاوه , یهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته څکه یې نو برید ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دبنو قریظه یهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته لیکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وویل محمد څوك دی او تړون یې څه شی دی ؟ څکه نو دې یهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخیسته ,او دماتې پر مهال یې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضیر دجلاوطن شوو یهودو مشر حُیَي بن اخطب له څانه سره راوست ,حُیَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې یې نه یواځې داچې دقریشو مرسته یې وکړه بلکه دمسلمانانو حلیف (سوګندي) یهود بني قریظه یې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قریظه برید وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی لله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سید,که بنو قریظه بیا هم د روغې جوړې لاره نیولې وای شوني وه چې امان یې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولې وه ,او دحضرت علي رضی الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلی الله عليه وسلم په شان کې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر يې کلاګاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پای کې يهودو وويل هره پريکړه چې سعد بن معاذ رضی الله عنه وکړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضی الله عنه زخمي وو شهيد شوی لا نه وو ,) يهودو فکر کاوه چې له سعد رضی الله عنه سره د هغوی د نيکيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره کړې وي لـه کبلـه ممکن حضرت سعد د دوی په ګټه يوه پريکړه وکړي خو داسې ونه شول بلکه : حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پريکړه وکړه چې دبنو قريظه يهودو جګړه مار کسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريکړه حضرت معاذ رضی الله عنه دتورات له حکم سره سمه وکړه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم ته به چې په هغه مهال کومه خبره ښکاره نه وه راغلې نو دتورات احکام يې عملي کول ځکه يې نو پدې پريکړې سره حضرت سعدرضی الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريکړه وکړه . د بنو قريظه يهودو دا پريکړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځای ته حاضر کړل , ددې پريکړې په کولو سره دبنو قريظه مسأله پای ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دځار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیټه وه ,رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعاومسلمانانو هدیره وه ولاړ ,کله چې لـه هغه ځایـه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه ,د دوشنبې پـه ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنـورو بیبیـانو پـه خوښـه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ ,ترڅو پورې چې یې دګرځیدو ځواك درلود نـو مسـجد تـه به یې تشریف وړلو ,وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو پـه رسـول الله صـلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تړلی یې وو ,همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې وربانديې راتله ,او امر یې وکـړ چـې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي .بلـه ورځ ماسپښـین درسـول لله صـلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه ,غسل یې وکړ ,د حضرت عبـاس او حضرت عـلي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ ,هلته دابو بکر رضی الله عنـه پـه امامت لمونځ ولاړوو ,چې دهغه ترځنګ کیناست او خلکو ته یـې لمـونځ ورکـړ ,وروسـته یې یوه لنډه خطبه وویله ,دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې دډُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې داُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځـان لپـاره غـوره کـړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکـه پـوه شـو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلـی الله علیـه وسـلم دی ,رسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمنې او ملګرتیـا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همداراز یې په خطبه کې دانصـارو پـه هکلـه وفرمایـل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسې ته وصيت کوم ,عام مسلمانان به ډيرېږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالگه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پرې کول فرض دي ,انصار زما په وجود کې دمعدې په څير دي ,هرڅوك چې ستاسو دگټو او تاوان واکدار (خليفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې كه هرڅوك په انصارو كې ښه وي ومني ,او كه له چا څخه كومه تيروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلی الله عليه وسلم ترناروغتيا يوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضی الله ته امر كړی وو چې دروميانو جگړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنوموړي دځواني له كبله شكايت وكړ ,رسول الله صلی الله عليه وسلم په دې اړه پخپله خطبه كې وويل : (كه داسامه په سرداری تاسې نيوكه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نيوكې كولې زما دې په سپيڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډير گران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما گران وي .) رسول الله صلی الله عليه وسلم دخطبې په ترڅ كې داهم وفرمايل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه كيږي ,ما هغه څه حلال كړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل كتاب كې حلال كړي ,او ما هغه څه حرام كړي چې خدای جل جلاله حرام كړي دي). رسول الله صلی الله عليه وسلم دا هم وفرمايل چې : (ای دخدای دپيغمبر لورې فاطمې ! او ای دخدای دپيغمبر عمې صفيې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وكړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نوموړې خطبې له ويلو وروسته رسول الله صلی الله عليه وسلم بيرته دحضرت عايشې رضی الله عنها كورته تشريف يووړ , دناروغتيا په نا كراری كې نبوي ذات ته ورپه يادشول چې څه اشرفی يې له بي بي عايشې سره ايښې وې هغه يې راوبلله اوورته ويې فرمايل : (عايشې! هغه اشرفی چيرې دي ؟ محمد(صلی الله عليه وسلم) به له خدايه جل جلاله سره پداسې حال كې وويني چې دی په هغه بد گمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره كې خيرات كړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلی اله عليه وسلم دناروغتيا ديارلسمه شپه وه چې رسول لله صلی الله عليه وسلم دخپل كور له وره (دروازې) نه پرده پورته كړه ,ويې ليدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډير خوښ اوموسكی شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صدیق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله علیه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنی لیدنه وه چې صحابهٔ کرامو له نبوي سپیځلي څیرې نه وکړه .

د مړيني کال

رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تیرولې ,خو په ورستنی روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کیناست ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې یوځل دحضرت جبرایل علیه السلام له خولې نه قرآنکریم اوریده ,خو د ورستني کال په روژه کې يې دوه ځلې واوریده . دوروستني حج او په ځینو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ځیني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړيني یادونه وه ,لکه چې دحج په وروستی خطبه کې يې وفرمایل : (زه ددې خبرې هیله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره ولیدلای شم ,ښایي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفریضې داداکولو ترراتګ وروسته رسو ل الله صلی الله علیه وسلم داحد دشهیدانو هدیرې ته ورغی ,او هلته يې هم داسې خطبه وویله چې ګواکې څوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دصفر دمیاشتې په اولسمه یا اتلسمه نیټه حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته وفرمایل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شريرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زید رضی الله عنه شهید کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته هلته دبیا تللو امر وکړ .

تجهیز او تکفین

د سې شنبې ورځ د تجهیز او تکفین ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او یو انصاري حضرت اوس بن خولي رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپینسیو درې سپینې ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپیدا شوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کوم ځای کې خاورو ته سپارل کیږي ؟ حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه وویل :انبیا چې چیرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل کیږي ,په همدې خبره اتفاق راغی او په کوم ځای کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو په هماغه ځای کې دقبر کنلو کار پیل شو , داځای دحضرت عایشې رضی الله عمها داوسیدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,څکه حضرت ابو عبیده بن جراح رضی الله عه به دمکې دخلکو په ډیر بغلي قبرونه کیندل ,او حضرت ابو طلحه رضی الله عنه به بیا دمدینې دخلکو په دود لحدي قبرونه ایستل ,نو دا خبره کیدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وکندې ؟ حضرت عمر رضی الله وویل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر يو چې لومړی راغی هغه دې دخپلې خوښې قبر وکندې ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبیده بن جراح رضی الله عنه په کور کې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضی الله راغی او لحدي قبر یې جوړکړ , ځنګه چې دقبر څمکه نمجنه وه نو هغه بستر یې پکې وغوړاوه په کوم کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو . کله چې جنازه تیاره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واروننوتل او لمونځونه یې کول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړی نارینه و بیا ښځینه و او وروسې کوچنیانو دجنازې لمونځونه ادا کړل .درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضی رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه ,حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه او, حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . انا لله وانا الیه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پيژندل کيږي د اسلام د وروستي پيغمبر ميرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې پـه لـومړني سرکـې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي ورور عبدالله بن عبدالاسدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل ميړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه پـه نوم زوی وزيږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو ميرمنو په کتارکې مـدينې منورې ته هجرت وکړ. ميړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليو آس زغلونکـو شـميرل کيـده .دبدر او اُحدپه غزاگانو کې يې برخه اخيستې وه. داُحدپه جگړه کې دخوړلوټپونو لـه املـه يې دهجرت په څلورم کال سترگې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسـلم دهغـه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسـته چـا تـرې وپوښـتل چـې يارسـول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسـلم ورتـه وفرمايـل چـې ابوسـلمه دزرو تکبيرونو حق درلـود. رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم وروسـته اُم سـلمه تـه دنکـاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې وويل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم او بله داچې عُمر مې ډيـرد ی. خورسـول الله صـلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهـه اوهوښـياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغـه بي بي لـه عايشـې رضي الله عنـه نـه وروسـته دافضـليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپـه عُمـر ترټولوبيبيـانو وروسـته وفـات شوه. دجنازې لمونځ يې حضرت ابوهريره رضی الله عنه اداکړ.

زينب بنت جحش

زينب بنت جحش حضرت زينب رضي الله عنها درسول الله صلی الله عليه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زيد رضي الله عنه ته واده شـوې وه ,خـوداچې حضرت زيـد رضي الله عنه يو آزاد شوی مريي وو نو ځکه ورسره ددې وخت نـه تيريـده ,حضرت زيـد درسول الله صلی الله عليه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلی الله عليه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال يې عمر 35 کاله وو, دا دومـره پرهيزګـاره مـيرمن وه چې کله ورته رسول الله صلی الله عليه وسلم دنکاح پيغام ورواستاوه نودې په ځواب کې ورته وويل چې زه به استخاره وکـړم ,همـداراز کلـه چـې پـه ام المـؤمنين حضرت عايشـې صديقې پسي بهتان وويل شو نو حضرت زينب رضی الله عنهـاسره لـه دې چـې دحضرت عايشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عايشې په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې : زه دعايشې له ښو اخلاقو پرته په بل هيڅ شي نه يم خبره .حضرت عايشـې رضي الله عنها هم دزينب په فيـاضي داسـې اقـرار کـړی چـې : زينـب رضي الله عنهـا ډيـره قانعـه او دفياض طبيعت ميرمن وه. رسول الله صلی الله عليه وسلم پاکو بيبيـانو تـه ويـلي وو چـې لـه تاسي څخه به ډير ژر هغه څوك له ما سره يوځاى شي چې دهغې لاسـونه اوږده وي, پـاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره كچل ,خو پـدې استعاره كې دحضرت زينـب رضى الله عنهـا فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بياموندلې او هغه به يـې دخـداى جـل جلاله په لاره كې خرڅ كولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنهـا پـه اړه ريښتيا شوه او درسول الله صلى الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو كې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړی‌دهجرت په شلم كال دخپل عمر په 53 كلنۍ‌كې وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دكورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړی دمسافع په نكاح كې وه, هغه دبنو مصطلق يـا مريسيع پـه غـزا كې مړشو ,په نوموړې جګړه كـې مسـلمانانو تـه ډيـرى مرييـان او مينځـې پـه لاس ورغلـل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريي دنهو اوقيـو سرو زرو پـه بدل كې دمكاتبت تړون وكړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسـول الله صـلى الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستې غوښتنه يـې ورڅخـه وكـړه ,رسـول الله صـلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې كه زه دابيه پرې كړم او تا پـه نكـاح كـړم نـو ښـه بـه نـه وي ؟ جويريي داخبره خوښه كړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر وركـړل او دايي ازاده بيا يي په نكاح كړه. دهمدې نكاح له بركتـه دجـويريي رضي الله عنهـا دكـورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځكه چې صـحابۀ كرامـو وويـل چـې دا كـورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنۍ شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library